

УКРАЇНСЬКА ПРЕСОВА СЛУЖБА.Видання Головної Редакції.

ч. I

15 квітня 1940.

ЄВРОПА ПЕРЕД ПОШИРЕННЯМ КОНФЛІКТУ.

Війна починає прибирати щораз ширший обсяг діяння. Обмеження її тільки до західнього фронту не досягнуло би тих цілей, для яких вона провадиться. Немає також ніяких виглядів на мирне поладження конфлікту. Всі до-теперішні офіційні й неофіційні заходи в справі мира не увінчалися успіхом. Залишилося тільки питання узагальнення війни та вирішення всіх пекучих і складних європейських питань у воєнному змагу.

Аліанти бачать досягнення своїх воєнних цілей тільки у мілітарній перемозі над Німеччиною, і до цієї перемоги підготовляють різні шляхи та вживають різних засобів, з яких одним із головних є економічна блокада Німеччини. На всіх морях аліанти контролюють нейтральні кораблі й не допускають постачання потрібних Німеччині продуктів і матеріалів.

Хотіли вони вирвати Німеччині такий важний для неї не тільки з стратегічного, але й економічного боку терен, як Скандинавію та посилили контролю на данських і норвезьких водах, як рівнож повели на них активні морські операції проти Німеччини. Ця ж остання, бажаючи задержати виключно для себе скандинавський терен, окупувала Данію й Норвегію, за які тепер ведуться між нею та аліантами/передусім з англійцями! великі повітряні й морські бої.

Німецька окупація Данії та Норвегії поширила конфлікт на скандинавський сектор і випроводила його зо стану локалізації до ліній зігфріда-Мажіно. Ця подія вказує, що правдоподобно війна прибиратиме загальноєвропейський характер. З фактом німецької окупації повищих двох країн, антанта не зможе погодитися, бо Скандинавія становить для неї, неменш ніж для Німеччини, важливий стратегічний й економічний терен. Вона є у стратегічних планах антанти незвичайної ваги пунктом, а зокрема - превалливою базою, звідки антанта могла б атакувати Німеччину. Тому бій за Скандинавію є одним із важних та вирішальних боїв між антантою й Німеччиною.

Коли війна вже сягнула й скандинавського півострову, то, очевидно, вона заторкає також інтереси Советів, які мусіти луть зайняти якесь становище в спорі за Скандинавію. Якщо б Москва хотіла поширити свою гегемонію на Швецію та Фінляндію, що по розвоєвій логіці московського імперіялізму повинно статися!/, то таким чином увійшла б у війну з антантою. А чинна мілітарна участь Советів у війні, логічно поширила б її як не до світського, то вже напевно до загальноєвропейського масштабу. Скандинавія, Балтик, Балкани й Чорне море сталися би головними й вирішальними теренами війни.

Зокрема, коли би йшло про антантську кампанію проти Советів, то Чорне море й Кавказ були би для цієї кампанії вихідними точками. Годі антанта мусіла би мати ясну концепцію щодо стану, який мав би створитися після розвалу московсько-большевицької імперії, отже в першу чергу вона мусіла би мати ясний погляд на українську проблему. В планах війни з СССР український фактор рішуче мусить бути вчислений, щоб ця війна справді закінчилася успіхами. Бо не вдасться доконати перемоги над Советами без активної співучасті української нації.

У війні проти Советів, Україна з уваги на своє геополітичне положення й не тільки національно-політичну, але й психологічну протимосковську позицію, гратиме ролю авангарду. Як найбільш вирішальний протисоветський чинник, українська нація вимагатиме, щоб війна з Москвою носила не лише протибольшевицький, але й виразний протимосковський характер. Себто, щоб її ціллю було не тільки знищення большевицького режиму, але розклад московської імперії, і перебудова її на базі створення національних держав.

Ось цей національний принцип повинен лягти в основу концепції війни проти Советів. Коли мається на меті встановити новий порядок у Східній Європі взагалі, і якщо цей порядок має бути справедливий та на довгий час закріплити мир у цій частині європейського континенту, то українська незалежна й соборна держава повинна стати фактом!

Цілком ясно, що поширення конфлікту й втягнення в нього Советів іде по лінії української незалежної визвольної політики. Локалізація цього конфлікту на заході, або мир, ніяк не сприяли би позитивній для нас розв'язці українського питання, а що гірше, лишили б існуючий окупаційний стан на українських землях. Українська нація стоїть готовою, щоб у випадку втягнення Советів у війну, спричинитися до розвалу московської тюрми народів та досягнути свій національно-політичний ідеал: Незалежну й Соборну Україну!

Василь Федорончук

ПІД СОВЄТАМИ.

Мам пишуть із краю:

"Вся влада в руках різної голоти й комуністів; до 26.л. большевики не вмішувалися до розпорядків місцевих комітетів. Всюди мають червоні прапори, червоні кокарди. Зо стін у читальнях зникли образи; крути, петлюра, м. Бода, синьо-жовті стяжки.

Танки большевицькі, авта - все це масивне, сильне, але самий вояк малий, мізерний, зле одягнений й взутий! Їхнє "урядовання" зачинається від викуплення всіх річей зо склепів. Грошей в них багато. Вони викупили все, дослівно все! Вже в листопаді в склепах не було ніодного цвяха, а що говорити про черевики, убрання, мебель?.. І навіть діточі забавки викупили. Найбільший попит був на годинники! Купували річи, з якими не знали що робиться й навіщо вони є. Вже в жовтні по містах не було харчевих продуктів. Коло пенарень люди чекали довгим хвостом від год. 2 у ночі! По містах рекуїрували умебльовані помешкання, хто мав більше покоїв, як один. Всякі дорогі річи день у день вивозили до Москви. Звідтам же сюди нічого не привезли. Старшини большевицькі дуже прості, неінтелігентні. Не знають звичайних товариських правил/в покою сидять в шапці, не стукають, не витаються, плюють довколо себе, попіл видають на стіл, не вміють цілком їсти вилками/. Це в них усе "буржуазні видумки"... Всі люди, які так захопилися комунізмом, з дня на день спускають нижче голови. Учителям не платили/потім 140 рублів/. Кооперативи стали пусті.

Спочатку большевики давали перепустки тим, що хотіли переїхати на другу сторону Сяну. Та такі перепустки чекало 20.000 пол. "уцекінеруф", які мов тіні тулялися на стаціях, по улицах, і просили, щоб пустили їх до дому. Не переважно були примусові виселенці з зах. Польщі. Москалі не пускали їх, держали в голоді й холоді та не турбувалися ними. На стаціях діти масово вмирали, були випадки, що матері труїли себе й дітей. Потім кинулась червінка, шкарлатина, з тим бруд, воші... Страх огортав, волося догори ставало дивитись на те все. Люди купама ходили понад Сян/була велика вода/і в розпуці кидались у воду. Частина перепливала, друга топилась у ріці, інших розстрілювала большевицька сторожа. Тих утікачів було тисячі, тисячі, які щодня стягались з цілої б. пол. схід. Польщі до Перемишля, як до головного пункта, звідки давали перепустки до дому".

Один із утікачів пише:

"Як я їхав, то цілий час стрічав транспорти новобранців. У львові ми чекали два дні, поки дозволено нам їхати й то тільки в двох вагонах/решту вагонів зайняло військо/. Новобранці дуже молоді, вихудлі, мізерні. Дуже багато між ними азятів, а всі вони - це збірники зо всієї Росії. Червоне військо страшно боїться війни. Я говорив із кількома військовими, які казали, що кладуть по собі "хрестик", бо їдуть на фінляндський фронт, звідки напевно не вернуть; що вони не військовики, а змобілізовані колгоспники, що на військових виравах майже не розуміються.

Про фінляндську війну ані згадки. В часописах іде тепер пропаганда за колективізацією. Доказують, що є багато нежитків і меж і тому потрібно це сколективізувати. З Росії вже виїхали комсомольці й роблять по селах мітинги за колективізацією.

Районовими є прислані. Місцеві міліції розв'язали, а спровадили міліціантів із ССРСР. У всіх школах обнизили учнів на один рік, бо як казали... радянське шкільництво стоїть вище/!/ . Програма навчання справді велика,

але на ділі на науку звертають меншу увагу, а більше при звичають до кому-ністичної та безбожницької агітації. Підручників бракує. Кожен солдат має право прийти до школи й питати дітей, як їх учать, і тд. Були впровадили 6-денний тиждень, але з початком люття знесли й в школах та урядах запровадили вже знову 7-денний тиждень. І кілька молодь ставиться до всякої пропаганди вороже. Заборонено в школі молитися й тому діти самі голосно моляться, поки ще учитель прийде. На св. Миколая діти самі ходили на сповідь, а на Йордан на ріку".

Один український робітник, що втік із ЗУЗ, оповідає:

"Були 20 вересня 1939 року приїхав у нашу околицю транспорт робітників з Радянського Союзу, що мали поширювати залізничий шлях Підволочиська-Тернопіль-Львів. Були це хлопці й дівчата. Багато з них мали ознаки перебутої війни на ликах, всі були зле одягнені й босі.

Дівчата з сусіднього села йшли копати бараболю й по дорозі стрінулися із советськими жінками. Дівчата з СРСР стали наших питати, куди вони йдуть, що так гарно одягнені. "Чи у вас празник?". А в чому ви в неділю ходите?". Наші дівчата стали оповідати, що мають на неділю ще кращі одяги й тд. Тоді дівчата-наддніпрянки зачали в голос бідкатися над своєю долею. Побачив це "бригадієр" і прийшов та забрав із собою дівчат із СРСР.

Та не тільки дівчата випитували про "празник". І червоноармійці питали - "коли у вас празник скінчиться?", коли бачили життя наших людей. І на рід наш з дня на день пізнавав "добробут Радсоюзу". В одному селі заарештовано польських утікачів. Пильнувало їх 4 червоноармійців: І старшина-москаль та 3 рядовиків-українців. Один із них був перед старшиною обережним, але з мною й другими приятелями вдався в розмову, кажучи: "вродилася мені дитина, ну й як же її не охрестити? Це я нічого, але жінка моя наперлася таки охрестити. Я в ночі привіз попа й охрестив дитину. І не тільки я, але й партійці комуністи так роблять". Один із наших відповів: "Як би ми були у 18 році свідомі, були би ми мали самостійну державу". Та червоноармієць перебив його: "Товчи язичку, будеш їсти кашу".

Іншим разом один червоноармієць говорив таке: "У вас українець ходить з українцем, поляк з поляком. В Радянському Союзі цього не можна, бо в такий спосіб твориться нація". Можна було пізнати, що це щира людина, та скоро відїхав. 7 жовтня пішов я працювати на залізницю, як коваль. На станції Х. стояло багато потягів війська, у 80% з українців зложеного. Вони слухали з великим зацікавленням про польські звірства над українцями, а я їм це оповідав. Питали мене: "Чому ви не могли здобутися на самостійність?". Я відповів: "Власне була це боротьба за самостійність".

Багато з них говорять, одно око прижмуривши й підсміхаючись: "Зпишіться в комсомол, а тоді будете йти-йти". Одного разу висіла з поїзду одна жінка. В російській мові казала, що з Києва. Оглядаючись на всі сторони, запитала мене, що коштує убрання, яке я мав на собі. Довідавши, що 15 зол., твердила, що "це даром". Питала далі: "Як було євреям?" і тд., та надійшло кількох червоноармійців і вона зараз віддалилася.

Одного разу розповідав я кільком українцям-червоноармійцям про польські знущання. Вони зацікавлено тому прислухувалися. В міжчасі прийшов старший лейтенант/мав три квадратики на ковнірі/і запитав мене, чи сидів я у тюрмі й чи був битий. Коли я йому відповів на це питання, просив мене оповісти йому про перебіг подій від часу війни з поляками аж до останніх днів. В часі мого оповідання я мав змогу переконатися, що він відчував хотіння українського народу й його біль. Цим ствердженням осмілений, почав я його далше розпитувати. У дальшій розмові сказав він мені, що до 1923 р. у війську на Україні була українська команда, в тому ж одначе році її зліквідували. Між іншим говорив він приблизно таке: "Я походжу з колгоспу й оповім вам про життя колгоспів, а ви маєте голову й розумієте. В нас колгоспник на один трудовень заробляє 2 кіля збіжжя, а хочеш більше за збити, працєю ліпше, то й дістанеш 4 кільограми. В жниву будеш робити від досвітку до ночі й дістанеш 6 кільограмів збіжжя. Корову й теля можна мати на власність. Одначе за корову платиться 70 літрів молочного податку в рік. За літру молока платить держава 15 копійок. Можна тримати свиню й порося, одначе шкуру зо свині треба злупити і віддати на державу, на виправу чобіт, а крім цього 37 кільограмів мяса, як податку для держави. До 8 пнів пасіки податку не платиться, коли ж хто має більше пнів, платить податок медом. Колгоспник може мати 3/4 морга поля й хату й за це платить податок і то грубий. Ось й маєте цілу картину життя Радянського Союзу".

Інший утікач подає:

"В мене дома кватерувало 4 червоноармійців. Один бувший голова якогось колгоспу, - комуніст, а другі були безпартійні, що вороже ставилися до большевицького режиму. Між ними був один, що по ширості розповідав мені про життя в колгоспах, а між іншим і про голод 1933р. Оповідав, що в його селі вимерло 75% населення. В селах царили жахливий голод і смерть. Коли я розповів йому, що в нас і по церквах за них молилися, та що навіть датки збирали, го він, це чуючи, розплакався. В його присутності я й мої товариші отверто критикували советський Союз.

Ночували червоноармійці також і в мойого батька. Один із них розказував, що в його районі мало хто з колгоспників має хату, а мешкають здебільша в землянках. Причина цьому те, що не платять асекурацій. Він хотів дальше розказувати про відносини на СУЗ, та його товариші стали на нього кричати, чому він це все оповідає. Тоді він їм відповів: "Чого хвалишся? Іси бурак - кажеш, що сало. Кажі, що бурак!"

В хагі одного сусіда ночувало трьох червоноармійців-українців. Спочатку не мали вони навіть до себе довіря. Згодом одначе, а до цього немало й я спричинився, вивязалася між нами розмова. Найсмілівіший з Київщини казав: Браття, я вважаю, що як би Україна стала самостійною, щоб не господарив жид і москаль, було б далеко краще жити". Два другі українці-червоноармійці вповні з ним погоджувалися. В дальшому він оповідав, що в 1938 році забрали там усіх, що брали участь ув отамана Зеленого, а петлюрівців, то мали забрати ще 1935 р. Згодом запитав, чи ми чули щось про організацію СВУ. "Союз Визволення України була організація на Україні дуже поширена й тепер багато живе ідеєю цієї організації." І це потвердили всі. Один розказував, що працював на фабриці, та що фабричний робітник платить 300 рублів податку річно. Про те, як наше населення наставлене до комуністичного ладу, свідчить між інш. і такий факт: в млині один комуніст почав хвалити "рай". Люди слухали, аж один бідний господар виступив і сказав: "Що ви говорите? у вас є біда, ви є бідні, голодні, босі, нічого не маєте, одним словом ви є діди!" Хотіли цього бідняка арештувати, але янось пустили.

На зїзді профсоюзу в Х. один із комісарів кидав громи на заряд стації, мовляв "вороги люду встромилися в наші організації, підшилися фашисти!". Інший казав: "Ці, що зо стації Х. - це бандити. Таких треба без пощади нищити" і тд. Це мене обурило й я виступив ув обороні робітничого союзу. Зясувавши справу як слід, вдалося мені змінити настрої, і зараз же один із червоних промовців став нас знову перехвалювати. Від хвилини вивповідження війни у Фінляндії залізничники влаштовували мітінги, на яких проголошувано, що всі будемо "старатися для добра соціялістичної родини" і тд.

Від цього часу стали із Західної України забирати війська, а на їх місце привозити рекрутів - навіть ще по цивільному одягнених. Перші новобранці були з Одеси, потім приїхали й з Москви, а далі показалися хлопці з Київщини. Останні говорили гарною українською мовою та заводили з нами щирі балачки. Оглядаючи село, питали, чи це село, чи місто. Один із них казав: "Диви! тут є стирти збіжжя! Хто це поміщик, чи куркуль?". "Диви три корови же-не до води й пару коней! Це ж поміщик!". Ми заспокоювали, звертаючи увагу, що це господар - середняк, а тоді київляне стали говорити: "От бачиш, як нас обманювали! Казали, що в капіталістичних країнах ніхто корови немає! Але ми вас висвободили - висвободили!" - і почали сміятися...

Опісля переїздили новобранці - москалі, та ці вже не були такі щирі, та захвалювали комуністичний лад. В останньому часі їхали вже тільки азійські типи: кіргізи, вірмени, грузини, та інші косоокі, з тюрбанами на голові. Вони сідали, підгинаючи ноги та на стаціях заводили свої пісні.

Мій знайомий Х. працював на залізниці. Надійшла до них одна советська машиністка та привітала старим: "Дай Бсже щастя! Ви українці?". Коли дістала відповідь, вивязалася між ними розмова. Мої товариші говорили про те, що замала платня, що купити нічого не можна, а вона сміялася, дещо від себе говорила, а вкінці сказала: "Я комсомолка, але що кипить у мойому серці, то лиш я знаю! Була я рік льотчиком", два роки машиністкою при танках, а тепер машиністкою на паровій машині. І зятямте собі, що весна України зближається! І як ми цієї нагоди не використаємо, то ми будемо на віки пропащі! І будемо тільки плакати й нарікати. Ви мене не знаєте й я вас не знаю!". Вскочила на машину й поїхала.

Спочатком зими приїхали з СУЗ робітники для будови другого залізничного тору. До нас приїхало 16 чоловік - плотників/стельмахів/. Всі були лихо одягнені, 4-ох мало гумові чоботи, 6-ох черевики зо свинячої шкіри з гумовими підошвами, а 6 мали ноги обвивані звичайним полотном та взуті в ходаки - рогожики/плетінка з такого матеріялу, як плететься кошики/. Ці робітники між інш. оповідали, що на роботи сюди писалася маса хлопців і дівчат, але їх не прийняли, бо вони чорноробочі, а тут лише спеціалістів приймають. При кінці січня приїхало ще кілька родин, а рівночасно привезли токарні, 2 трактори й 4 авта. Мали розпочати шоферський курс і при цій нагоді возити землю. Переважно робітники ці були з Білорусі, між ними 3 шоферки. З Росії має прийти ще більше робітників і для них навіть виселяють половину села. Останніми часами вертало багато робітників із Донбасу в одній сорочці. Оповідають, що денно можна заробити там нормально 10 рублів, а проїсти за 15. Що цікаве - це те, що й жиди радо звідтам ідуть на Західню Україну й тут обнімають очевидно кращі посади.

Один інженер розказував на стації, що в Києві за обід заплатив 20 рублів, а в Підволочиськах за такий же обід заплатив 3 рублі. Він сказав між іншим: "Як би було добре в Сов. Союзі, то я, інженер, не ходив би в подертому плащі".

ДОПОВІДЬ ХРУЩОВА ПРО "ВОРОГІВ НАРОДУ".

Київські "Вісті" з дня 20 лютого 1940 р. подають доповідь Хрущова на республіканській нараді передовиків сільського господарства УРСР:

" - ...Товариші, не треба забувати й про ворогів! Вороги в нас ще не передохли і не передохнуть, доки існує капіталістичне оточення. Це треба пам'ятати. Ми на Україні, здорово почистили ворогів, але деякі ще лишились. Вони почувують себе самотньо!/, бояться голову підняти, але вони є. Тому дивитись треба пильно. Людей чесних скривджувати не давати, а тих, що підривають колгоспний лад, які йдуть проти народу, треба з ними рішуче боротися. треба збільшувати нашу більшовицьку пильність. Хай вороги знають, що ми знаємо своїх ворогів, і якщо тепер казяться англійські й французькі буржуа тому, що ми нащупали місце, через яке вони хотіли вдарити по радянській державі, через цю маннергеймівську біло-Фінляндію, - хай вони знають, що радянський народ знищив експлуататорів у своїй країні для того, щоб дихати свіжим повітрям на всі груди й самим будувати своє життя, так як цього вчив Ленін, як цьому вчить нас великий Сталін. Хай знають вороги, що великий український народ, який тепер обєднався зо своїми братами, - українцями Західної України, що воля цього народу, разом із усіма народами нашого великого Союзу й в першу чергу з нашим рідним братом - великим московським народом!/, до кінця бити й перемагати ворогів своїх. Старим, одряхлілим буржуазним країнам, лєкбителям сіяти національний розбрат і на цьому будувати свою благопслучність, ми скажемо: шукайте місця для цього, де хочете, а на землях великого Радянського Союзу, на землях нашого українського народу нема для цього ґрунту... -"

Сама промова згаданого советського достойника своїм змістом, формою й льогікою нагадує виступ безграмотної салдатні в 1917 році, яка кричала "досить нам лляли помий на голову! Час уже рота відкрити!... Заходить тільки питання - коли вороги советського уряду справді "самотні" й "бояться голову підняти" - то чому ж Хрущов підіймає навколо їх такий галас? Чось не те...

ПРОМОВА К. ІІ. СТУДИНСЬКОГО.

"Товариші виборці! Нічого визначного за свого життя я не зробив... Я був лише вірний своїм ідеалам, своєму народові, ніколи не зраджував його. Все життя я думав про долю мого народу... 17 вересня пролунала на весь світ промова тов. Молотова про те, що червона Армія перейшла кордон, щоби подати нам руку братської допомоги. Той день був для мене найбільшим святом!/. Свято це вже живе в моєму серці п'ять місяців і буде тривати все життя. Я був безмежно гордий тим, що мені довелось передати волю нашого народу з трибуни сесії Верховної Ради СРСР у Москві у присутності представників 183 міл. народу, у присутності керівників партії й уряду. Я бачив товариша Сталіна, я дивився на теплі сталінські очі!/. Світ не знав такого народнього вождя. Мадна епоха не дала досі людини, якаб утіляла в собі мудрість державного діяча, талант полководця, чуйність батька, знання вченого. Товариш Сталін усі свої геніяльні заходи по будові соціалістичної держави обґрунтовує науко-

вими працями/!/. Товариш Сталін - друг народів, він гаряче любить і цінує українські таланти, українське мистецтво. Ми знаємо, як він піклується про нашу творчість, як захоплюється зокрема українськими народними піснями. Бути таким як Сталін, ось чого я буду прагнути, коли народ виявить мені довіря й обере мене до Верховної Ради Союзу РСР."

Як бачимо "академік" Студинський загальнопопується все далі й далі! Цікаво тільки - куди він доскочить? Ми так думаємо, що ніде інде, як тільки до "стенки"...

РОЗПІЗНАЮТЬ ВОСКІВ УВ ОВЕЧІЙ ШКУРІ.

Під таким заголовком "Вісті" з дня 22 лютого пишуть:

" - Львів, 21 лютого РПАУ. Широке розгорнення виборчої кампанії в західних областях України, політичне піднесення й активність визволеного народу, який із ентузіазмом готується до виборів своїх депутатів у народні парламенти країни соціалізму - все це викликає протидію з боку решток ворожого охвістя. Тонко й хитро маскуючись, ворог вдається до найрізноманітніших методів своєї підривної роботи. Куркульські елементи намагались використати в тих цілях молодь, відвертаючи її від відвідування гуртків по вивченню Сталінської Конституції. На окремих дівчат і юнаків вороги вилучили, ті перестали бувати на заняттях. Намагається проводити свою брудну роботу й духовенство - ксьондзи, попи, і рабіни. Церковники розповсюджували контрреволюційну листівку, скріплену підписом урядника папи римського. Під загрозою кари "свише", ці "божі ад'ютанти" пропонували кожному розповсюджувати цю листівку серед десяти сімей протягом трьох днів. Послідовникам цього було обіцяне щастя земне, противникам довічна помста... Трудячі-активісти виборчої кампанії вчать на конкретних фактах розпізнавати воків ув овечій шкурі, і дають нещадну відсіч ворогам і їх посібникам."

НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Нас інформують із Карпатської України:

"Дня 4 лютого в селі Бедевлі вибили невідомі особи двом мадярським учителькам, що були вислані на навчання по мадярськи, вікна з віконницями. До хати накидано каміння та цілі колодиці. Мадярські учительки в нічному вбранні втікали з хати селом та кликали поміч. Із місцевого населення ніхто не відзивався. Виноватців не відкрито."

В половині лютого на вправах ув Ужгороді вояк пробив багнетом стражамайстра. сталося це з причини брутального поведіння до всяка. Вояк опісля застрілювався. В тім самім місці в касарнях повісилися три вояки. Один повісився у лісі. Причиною тих самогубств уважається брутальність старшин."

До краю прибули на перепустки учасники жандармського курсу. Це були українські хлопці, що вже були жандармами за чехосл. режиму. Всі потверджували, що на тому курсі ціла мадярська наука полягає на тому, як треба добре бити. Українські старі жандарми не могли видержати такої науки й деякі з них уже не вернули."

У лютому часто було видно в Хусті та в інших місцях К.У. український тризуб, або серп із молотом. Жандармерія зданеровано висліджувала винуватців, але без вислідку. З багатьох місцях людей при висліджуванні побито."

В Ужгороді демонструвало около 200 осіб. Домагалися праці й хліба. Демонстрація набирала поважного характеру, так що була змушена вмішатися поліція. Демонстранти були розпорошені."

Деякі темні чинники вербують українських хлопців а терористів. Обіцяють по 30 пенгів денної нагороди, з чого би мала й родина на утримання. Терористи після вишколу мали би диверсувати на румунській границі. Українські хлопці, хоч не мають праці й треба бідувати, але не дають себе зводити й говорять: "Не хочемо бути шайбами для румунських скорострілів"! Ось так виглядає мирна "ревізія"...

На деяких місцях невідомі особи нападають на мадярських жандармів. Жандармерія безсила, бо після нападів ці люди зараз скриваються в лісах. Між мадярами є побоювання, чи не повстануть весною шугаївські та ленеївські "банди", з якими тяжко буде їм боротися."

За достовірними інформациями дня 8 березня стався новий інцидент на советсько-мадярській границі. Коло Ужкву з невідомих причин прийшло до перестрілки між мадярськими та советськими військовими сторожами. Місцеві

люде твердять, що маляри відвезли вбитих або ранених 50 вояків і 15 мандарми Між населенням ця сутичка викликала велике зворушення.

В Хуст-Бороняві учитель не хотів учити по малярськи. Прапорчик Левентів на скаргу малярського управителя школи взяв учителя на рапорті під кару. Відсуджений був на 15 поличників. Після десятого поличника, спитав прапорчик, чи буде вчити по малярськи та слухати наказу управителя школи. Український учитель відповів, що буде учити по приписам, але наказу, щоби вчив по малярськи, не може послухати.

Український учитель дістав не тільки ще п'ять поличників, але так був збитий, що два дні пролежав, поки видужав. Такими "культурними" методами силкуються окупанти маляризувати К. Україну!

У Волівці був бал. На бал прийшли й малярські вояки та жандарі. Місцеві українці співали українські пісні, що дуже не подобалося малярським воякам. Настала скарга. Нарубки порізали двох вояків. Заарештували декількох місцевих парубків; наслідки ще невідомі.

Урядові чинники/нотарі, жандарми/ дуже пильно дбають, щоби на вправи левентів молодь ходила точно. Там хотять переробити душу української молоді та дітвори. Але молодь провокуюче співає українські народні пісні. Команданти б'ють кого попало: молодих і старших. Відповіддю на це буває неприсутність хлопців на вправах. Мандарми ходять по хатах, б'ють хлопців за неучасть та вигрожують родичам, що вони будуть карані, коли не будуть посилати хлопців на вправи.

Щоби заспокоювати населення, малярські чинники стало пускають поголоски, що вже забирають Семигород. Коли вказаний термін минає, то знову ширится поголоска, що скоро заберуть Словаччину. Недавно пустили маляри поголоску, що на Словаччині німецьке військо, яке має передати цілу Словаччину малярам:

В березні відбулися ув Ужгороді попівські наради, під веденням єпископа Стойки. Про нього відомо, що молився за малярів і щиро їх вітат. На наради прибули: генерал та полковник жандармерії. Це мабуть, щоби задокументувати силу єпископа. Представники безпечности на К. У. пропонували єпископові, щоби закликав усіх присутних підтримувати політику барона Перенія, себто малярської влади.

Твердиться, що єпископ Стойка відмовився це вповні виконати та аргументував, що його вірних жандарми зовсім без причини та потреби часто б'ють й переслідують. Зле на К. Україні, коли вже й єпископ Стойка непокоїться!

Початком березня інтелігенція ивних Верецьок улаштувала забаву. Хоч на запрошеннях було тільки написано, що забава "руська", то все ж малярські урядові кола та офіцери запротестували проти такої "ірреденти". Надруковані були нові запрошення з назвою "маляр-орос". Це вже вдоволило малярських паціфікаторів. На бал прибула місцева малярська "сметанка" - офіцери та жандарми, а щоб усе перейшло зовсім певно, то з Ужгороду вислано ще 4 детективів. Українська молодь одначе не зважала на "високих" гостей. Співалися українські пісні, танцювалися гопак та коломийка.

Малярська репрезентація обурилася. Заявили комісареві Черецькому що це провокація. Дійшло до голосного непорозуміння. Грозило дійти до бійки. Бачучи боеві настрої місцевої молоді, маляри демонстративно покинули забаву з заявою, що не можуть бути там, де робиться українську пропаганду. Наслідок згадані забави: Черецького скинули з комісарства та навіть забрали від нього ліценцію на трафіку та на гостинницю. Ціла громада й околиця обурена.

На 15 березня/малярське національне свято/маляре підготовляли всюди урочистості й робили велику пропаганду між селянством, щоби брало участь на парадах. Одначе це не помогло. Участь селянства була аж надто мінімальна. Студенство ж та інтелігенція провокуюче виступили проти малярських аранжерів. Натомість невідомі чинники розкинули в Хусті багато летючок з таким змістом: Маляри, тут живуть українці - не монголи! Забирайтеся звідси, бо Тисок попливет. Це мало великий вплив на населення.

16 березня невідомі чинники зірвали малярський прапор на хустському замку. Це саме було зроблене в Рокосві. Винуватців не викрито.

Маляри у відповідь проголошують, що заложили в Хусті тайну терорстичну організацію, яка за кожний подібний випадок мститиметься на українських громадянах. Пустили вже навіть до поголоски й імена, хто має бути із українців перший убитий. Так хотять застрашувати населення.

Культурно-освітнє товариство "Просвіта" було розв'язане, а все його майно skonфісковане. Причина: протимадлярський дух та протимадлярська політика. Skonфіскували не тільки майно централі, але всіх читалень по селах. Просвітнянські оркестри передають левентистам. Жадної народньо-освітньої чинности українським громадянам не дозволяють. Кожний виступ у національному дусі уважається виступом проти "свято-степанської" ідеології та проти Мадярщини. За такі виступи б'ють та арештують.

СОВЕТСЬКА БРЕХНЯ.

З нагоди закінчення миру з Фінляндією, комісар закордонних справ СРСР виголосив у Москві промову, в якій твердив, що червона армія в боях із фіннами втратила тільки 48.795 забитими й 158.863 раненими, тоді як фінська армія понесла втрат 60.000 забитими й 250.000 раненими.

Між тим на підставі перевірених джерел відомо, що втрати большевиків перевищують цифри, заповідані Молотовим, натомість втрати фінів далеко й далеко менші. Справді, коли б фінська армія віднесла такі втрати, як їх обчислює Молотов, то — беручи під увагу її загальну кількість — виходило б, що вся вона винищена до ноги...

Треба підкреслити, що ці брехливі заяви виголошував не хто будь а комісар закордонних справ і водночас формальний голова советського уряду! Щось подібне може трапитися справді тільки в країні рабів, що ізольовані від цілого світу!

СОВЕТСЬКІ ІНТРИГИ.

Бючися бути втягненим у війну з Антантою, советський уряд у останніх часах намагається сугерувати певні кола в Лондоні й у Парижі, що Москва не розцінює своїх сучасних відносин із Німеччиною, як тривале явище. Ці сугестії намагався скріпити советський полпред у Лондоні Майський у розмові з лордом Галіфаксом, і полпред у Вашингтоні Уманський.

Очевидно в зв'язку з цими маневрами советської дипломатії, московська "Правда" примістила дня 3 квітня дуже характерну статтю, в якій розважає над можливими наслідками війни. Стаття нотує, що, мовляв, Бритійська імперія має домінуючу частину світового запау необхідної для ведення війни господарської сировини, а саме — 75 % світової продукції олива, 86 % нікеля, 70% азбеста, 75 % платини, не кажучи вже про такі продукти, як нафта, кавчук, селітра, і тд. Натякаючи далі на Німеччину, "Правда" пише: "Країна, що не має ні селітри, ні бавовни, ні кавчука, котра не має вистачальної кількості міді й алюмінія, нафтова продукція якої не вистачальна, країна, що не має запасів сіри — така країна провадити війни не в стані..."

Ці московські маневри більшість антантської преси розглядає, як спроби советського уряду збаламутити суспільну опінію Англії й Франції та утруднити завдання тих англо-французьких чинників, які настоюють на застосованні до СРСР рішучих політичних і мілітарних заходів. На цьому погляді сходяться всі політичні течії — від правих до лівих. Головний редактор "Матену" Стефан Лозанн виголосив у Лондоні по радіо промову, присвячену цій темі, де заявив: "Ми воюємо з двома ворогами — германізмом і большевизмом. Я хочу бути ширим і сказати вам, що ми — французи — не робимо жадної різниці між ними. Під різними іменами вони уявляють із себе тесаме та змагають до знищення дорогих нам духових і інших цінностей".

Вся французька преса містить надзвичайно різні статті під адресою СРСР, утотожуючи його з Росією та вказуючи, що істота московського імперіалізму залишається незмінною при всіх реаліах. Цікава позиція французьких соціалістів у цій питанні. Генеральний секретар III Інтернаціоналу Поліфор на сторінках "Попюлера" різко осуджує тих, що "знову хотіли би грати з московської карти"... "Треба завжди пам'ятати — пише він — що Москва намагається викликати світову революцію. Це не уява й не гіпотеза. Ця диявольська але дійсна підстава всієї советської політики"... Сенатор Жан Фабрі пише в "Матені" статтю, присвячену інтригам Москви й різко виступає проти "божевілля, які сподіються розрішити війну ставкою на нову московську зраду"...